

A Független Pedagógus Fórum konferenciája

Hogyan növelhető az iskola megtartó ereje?

(Mit tehetünk a tanulói lemorzsolódás ellen?)

Tele vagyunk elkésérítő történetekkel: a pedagógusok elmarasztalják a szülőket, a szülők a pedagógusokat, a diákok meg panaszkodnak a pedagógusaikra és gyakran a szüleikre is. A lemorzsolódás sok esetben, sajnos, pedagógiai hibákra vezethető vissza. Fontos lenne ezekkel is szembesülni a változtatás érdekében. De erre csak akkor van esélyünk, ha biztosak vagyunk magunkban, tehát felismerjük és hasznosítjuk a bennünk és diákjainkban rejlő erősségeket. Konferenciánknak az az egyik legfőbb célja, hogy pozitív oldalról közelítsük meg az iskola világát. Ennek érdekében olyan történeteket gyűjtünk, illetve mesélünk el egymásnak, amelyek segíthetnek a bizalom erősítésében, világosabbá teszik, hogy a jelenlegi helyzetben mit tehetünk (Barlai Róbertné).

A Független Pedagógus Fórum konferenciája

Hogyan növelhető az iskola megtartó ereje?

(Mit tehetünk a tanulói lemorzsolódás ellen?)

Időpont: **2018. február 24. szombat, 10-15.30-ig**

Helyszín: II. Rákóczi Ferenc Gimnázium, Budapest II. Keleti Károly u. 37

Rendező szakmai szervezet: Független Pedagógus Fórum (FPF)

10.00. Megnyitó – Barlai Róbertné, az FPF vezetője

10.15-12.30 Plenáris előadások

Erősségek a fókuszban

1. Erősségelmélet és a kutatások - **Manchin Róbert szociológus** (30')
2. Egy bevált nevelési program: Komplex Instrukció Program (KIP) – **Borbélyné Nagy Éva** oktatási szakértő, **Földi Judit** történelem szakos tanár- Losonczy téri általános Iskola (30').
3. A fejlesztés lehetőségei a társadalom peremére szorult iskolákban – **Thaisz Miklós** ügyvezető igazgató és kollégái, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Iskola Alapítvány (30')
4. **Daniel Pennac**: Iskolabánat c. könyv íróját szándékaink ellenére élőben sajnos nem látjuk, nem tudtuk elérni, de egy videofilmet lefordítottunk, dr. **Csontos Jánosné** Jutka címzetes igazgató idézi meg a könyvből is az író szemléletét.(30')

13.30 – 14.15 Szendvics-ebéd, könyvadásítás, folyóirat bemutatók

14.15-15.00 Szekcióbeszélgetések

1. Mit tehet a család? - **Ádám Zsuzsanna** – szakértő
2. Mi tehet az osztályfőnök? – **Szekszárdi Júlia** az Országos Osztályfőnöki szakmai Egyesület vezetője
3. Lehetőségek a szakképzésben – **Málnási-Szász Myrtil** gimnáziumi-szakgimnáziumi igazgató

15.00-15.30 Szekció-beszámoló

: Fontos közlendők, visszacsatolások, kérdések és felvetések a délelőtti előadásokhoz

A konferenciát vezeti **Barlai Róbertné** (FPF ügyvivő)

A konferencián való részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött! Mindenkit szeretettel várunk!

Jelentkezés: barlaine@fpf.hu e-mail címre, február 17.-ig, mobil: 30-9649276

A RENDEZVÉNY A NEA TÁMOGATÁSÁVAL JÖTT LÉTRE.

Kérésre a konferencián való részvételről igazolást adunk, mely a tartalommal bővített meghívóval együtt 5 óras továbbképzésnek beszámítható - az intézményvezető igazolásával.

Melléklet

1. Az FPF konferencia célja

A konferencia szervezői hisznek abban, hogy minden pedagógus szemlélete alakítható, pozitív irányban megváltoztatható. Nagy segítséget jelent azoknak a nevelőknek a példája, akik képesek bizalomteli jó kapcsolatot kialakítani a tanítványaikkal, hatékonyan fejleszteni őket. Feltételezhetően mindegyikünk emlékeiben él valamilyen kép az igazán jó pedagógusról, s voltunk olyan szerencsések, hogy akadt olyan tanító, tanár az életünkben, akire szívesen gondolunk vissza, akit példaképünknek tekinthetünk. Gondolkodjunk el együtt azon, hogy milyen kompetenciákkal kell rendelkeznie a mai kihívásokra megfelelően reagálni képes, a gyerekek nevelésére alkalmas hatékony tanítónak, tanárnak.

Az elmúlt 20 évben nagyon sok EU-s továbbképzésen vettek részt a kollégák, melynek a szemléletváltás volt a célja. Mindig a fókuszba helyeztek egy olyan témát, ami ezt a váltást segítheti. Ilyen központi témák voltak a minőségbiztosítás, a kompetenciaalapú programcsomagok használata, a minősítés (ahol az elvárások valóban a jó szemléletet közvetítik), a digitális eszközök használata, hiszen ez vélhetően közel áll a tanulókhöz, stb.

A „jó”, a hatékony”, az „eredményes”, a „korszerű” szemlélet jellemzőit nagyon egyszerű felsorolni, bár tartalma annak ellenére, hogy bizonyos örök értékeket is hordoz, az idők folyamán sokat változik. Az az óriási korszakváltás, amiben élünk, tehát az írásbeliség átalakulása, a szocializációs környezet megváltozása számos új kihívást jelent az iskola számára, s ezek elöl nem lehet kitérni, elengedhetetlen a rájuk történő érdemi reflektálás.

Van azonban, ami a változások ellenére is alapvető fontosságú marad. Ilyen – többek között – a felelősségvállalás gyermekeinkért, tanítványainkért, valamint a gyerekek felelősségtudatának kialakítása, a szolidaritás és a kölcsönös bizalom.

Tele vagyunk elkésztő történetekkel: a pedagógusok elmarasztalják a szülőket, a szülők a pedagógusokat, a diákok meg panaszkodnak a pedagógusaikra és gyakran a szüleikre is. A lemorzsolódás sok esetben, sajnos, pedagógiai hibákra vezethető vissza. Fontos lenne ezekkel is szembesülni a változtatás érdekében. De erre csak akkor van esélyünk, ha biztosak vagyunk magunkban, tehát felismerjük és hasznosítjuk a bennünk és diákjainkban rejlő erősségeket.

Ennek a konferenciának éppen az az egyik legfőbb célja, hogy pozitív oldalról közelítsük meg az iskola világát. Ennek érdekében olyan történeteket gyűjtünk, illetve mesélünk el egymásnak, amelyek segíthetnek a bizalom erősítésében, világosabbá teszik, hogy a jelenlegi helyzetben mit tehetünk.

Ezért kérünk Téged is arra, hogy a meghívóban jelzett e-mail címre küldj legalább egy pozitív történetet. Olyat/olyanokat, ahol egy pedagógus valakinek (diáknak, osztálynak, szülőnek, kollégának), esetleg Neked segített, akár egy mondatával. Mit indított el ez Benned? Milyen hatást gyakorolt a további életedre, pályádra?

A történeteket összesítjük, és (természetesen név nélkül) feltesszük az FPF honlapjára. Terveink szerint a konferencia után – esetleg online – folytatjuk a gyűjtést.

Gyere el a rendezvényünkre, és segíts Te is célunk elérésében!

2. Idézetek – a pedagógia tudományán túl

William D. Hitt: A mestervezető (OMIKK 1990) 176.o. – Peters – Austin nyomán

„A felkészítés elsősorban segítés, melynek jelentése: megkönnyítés, nem kevésbé igényes, érdekes vagy intenzív, viszont kevésbé elkedvetlenítő, kevésbé kötődik a túlzott ellenőrzésekhez és bonyodalmakhoz. A felkészítés mások képessé tétele a cselekvésre, erejükre építkezve. A felkészítés alapjában véve feltételezi az emberekről való kellő gondoskodást, és időt szentel a személyes kapcsolat kiépítésére.”

Buckingham-Coffman: Először is szegd meg az összes szabályt! Bagolyvár Kiadó 2002

„Az agy mentális útjai, ösvényei képezik a szűrőt. Olyan, rendszeresen visszatérő viselkedési mintákat okoznak, amitől a személy egyedi személyiséggé válik. Ezek mondják meg, hogy mely ingerekre adjon választ, és melyeket hagyjon figyelmen kívül. Meghatározzák, hol tud kiváló eredményt elérni, és mivel fog állandóan harcolni. Ezek adják meg, hogy mi iránt lelkesedik, és mi az, ami hidegen hagyja.

Az ösvények kifaragása valójában az ember személyiségének a kifaragását jelenti. A neurológia rávezetett minket, hogy már a tízes évek közepén jól láthatók annak határai, amennyit az emberből tovább faragni lehet.”

„A TEHETSÉG HÁROM FAJTÁJA

-----Gondolhatják, hogy a különféle szerepekben való sikerhez szükséges tehetségek mennyire változatosak – a focibajnokság gólsztárja teljesen más jellegű képességeket birtokol, mint egy kiváló katolikus pap; a legjobb nővéreket nem ugyanabból a fából faragták, mint a legjobb brókereket.

Szerencsére azonban sikerült a sok különböző tehetséget három alapkategóriára egyszerűsíteniük: küzdő képességek, gondolkodó képességek és kapcsolati képességek.

A **küzdő képességek** az ember miértjeire adnak választ. Megmagyarázzák, miért kel ki az ágyból nap mint nap, miért érez késztetést arra, hogy mindig egy kicsit többet teljesítsen. Vajon a kiemelkedési vágy hajtja, vajon elég jó-e számára az elég jó? Vajon arról van-e szó, hogy rendkívüli versenyszemmel rendelkezik, vagy arról, hogy rendkívül önfeláldozó, esetleg mindkettő? Vajon ő maga technikai képességét tartja-e fontosnak, vagy csak azt szeretné, ha szeretnék?

A **gondolkodó képességek** az ember hogyanját közelítik meg. Megmagyarázzák, hogyan gondolkodik, hogyan mérlegeli a lehetőségeket, hogyan jut döntésre. Tud-e egy dologra koncentrálni, vagy inkább több lehetőséget is nyitva hagy? Fegyelmezett és strukturált, vagy szereti a meglepetéseket? Egyenes vonalú, praktikus gondolkodó, vagy stratégiai, aki mindig hajlamos a „mi lenne, ha?” játékot játszani saját magával?

A **kapcsolati képességek** a *ki-ről* szólnak. Megmutatják, kiben bízik, kire építi kapcsolatait, kivel konfrontálódik, ki az, aki hidegen hagyja. Vajon szereti-e az ismeretleneket megnyerni magának, vagy csak szűk baráti körben érzi jól magát? Vajon azt vallja-e, hogy a bizalmat ki kell érdemelni, vagy mindenkiben megbízik abban a hitben, hogy így majd mindenki érdemessé is válik a bizalmára? Vajon képes-e érzelemmentesen szembekerülni másokkal, vagy inkább igyekszik kerülni a konfrontációt, amíg végül kirobban belőle egy elsöprő érzelmi hullám?

Küzdő, gondolkodó és kapcsolati: ez a képességek három alapkategóriája. Mindegyik kategóriában négysávos autópályák és senki földje területek egyéni kombinációit hozzuk létre. Függetlenül attól, mennyire szeretnénk különbözni egymástól, a tehetségek kombinációja és az ezek hatására létrejövő ismétlődő magatartásminták stabilak, ismerősek maradnak nekünk, és a minket körülvevő embereknek is.”

Barbara MacGilchrist – Kate Myers – Jane Reed: A sikeres iskola c. könyvükben (Műszaki Könyvkiadó Kft, Bp. 2011.) olvasható a 89. oldalon:

” Középiskolás diákokkal történő beszélgetések során véleményük szerint legjobb olyan tanárral tanulni:

- jól magyaráz és segít a munkában,
- lehet vele beszélni és kérdezni tőle, ha bajban vagy és elakadtál,
- odafigyel a tanulókra, meghallgatja és önálló személyiségként kezeli őket,
- megmagyarázza, hogyan lehetnek jobbak,
- ért a gyerekekhez, tudja őket fegyelmezni és tudja, mit csinálnak,
- van humorérzéke, ugyanakkor megköveteli a kemény munkát.”

Részlet Daniel Pennac: Iskolabánat c. könyvéből (80.-81.o.)- Mérték Kiadó,2009

a felnőtt nyugtalanságát vagy rosszsallását fejezi ki. A jövő én vagyok, de a legrosszabb voltomban! Én nagyjából így értelmeztem, amikor tanáraink azt állították, hogy belőlem nem lesz semmi. S amíg hallgattam őket, eszembe se jutott az idő, egyszerűen elhittem, hogy soha nem lesz belőlem semmi, hogy kretén leszek, míg csak élek, örökre; „soha” és „örökre”, a sértett büszkeség csak ezt az alternatívát kínálja fel a jövőjét kutató rossz tanulóknak.

Az idő... én nem tudtam, hogy meg kellene öregednem ahhoz, hogy logaritmikus érzékelésem legyen az idő folyásáról (egyébként logaritmusból teljesen tudatlan voltam, sem a táblázatait, sem a funkcióit, sem bájos görbéit nem ismertem...). De amikor magam is tanár lettem, ösztönösen éreztem, hogy legrosszabb tanítványaim orra előtt teljesen fölösleges a jövőt lobogtatni. Elég nekünk a ránk szabott, mindennapi nehéz tennivaló, elég, ha óráról órára, teljes mértékben jelen vagyunk, ha együtt vagyunk.

Nos, én gyerekkoromban nem voltam jelen. Nekem elég volt belépni egy osztályba, hogy ki is menjek belőle. A tanár vertikálisan rám irányított tekintete úgy szakított ki a székemről, mint egy repülő csészealjából rám lövellt sugár, s egy szempillantás alatt máshová repített. Hogy hová? Hát egyenesen a fejébe! A tanár fejébe! Mert ott volt a repülő csészealj laboratóriuma. A sugár engem egyenesen oda sodort át. Ott teljes egészében felmérte a tehetségtelenségemet, majd egy másik tekintettel visszalökött, mint valami hulladékot, én meg begurultam egy trágyagödörbe, és nem értettem semmit mindabból, amit tanítottak, de azt sem értettem, hogy mit kíván az iskola tőlem, amikor én híresen alkalmatlan vagyok rá. Ezzel az ítélettel egyébként kompenzálhattam a lustaságomat is: minek gyilkoljam magamat a feladattal, ha a magasabb hatalmak is azt állítják, hogy reménytelen eset vagyok. Látnivaló, hogy én is kifejlesztettem magamban egyfajta okoskodó képességet. Később, ta-

nárként, a saját rossz tanulóimnál hamar felismertem ezt a lelki beállítottságot.

Aztán feltűnt a láthatáron az első megmentőm.

Francia irodalmat tanított.

Harmadikban.

Ő rájött, hogy én valójában egy őszinte háryjános és egy vidám öngyilkosjelölt keveréke vagyok.

Kétségtelen, hogy ha a meg nem írt és meg nem tanult leckékről volt szó, mindig lenyűgöztem őt mindenre ment-séget találó készségemmel és találékonyságommal, de egy nap ezt megelégette, s úgy döntött, hogy felment a házi feladatok alól, viszont megrendelt tőlem egy regényt. Egy regényt, amit a negyedév végéig kellett befejeznem, s minden héten át kellett nyújtanom egy fejezetet. A témaválasztás szabad, mondta, de szíveskedjek a művet helyesírási hibák nélkül szállítani, „és a történetet kritikára méltó színvonalra emelni” (erre a kifejezésre pontosan emlékszem, de hogy miről szólt a regény, arra már nem). A tanár öregember volt, a mi iskolánkban egészítette ki a nyugdíját, s nekünk szentelte élete utolsó éveit. Ez a régimódian disztinvált úr fedezte fel bennem az *elbeszélőt*. Úgy gondolta, akár gyenge vagyok helyesírásból, akár nem, ha azt akarja, hogy esetleg rájöjjenek az iskolai munka ízére, engem az elbeszélés oldaláról kell megtámadni. Lelkesen írtam a regényt, és egy szótár segítségével (amelyet máig is őrzök) aggályosan javítottam a szavakat, a fejezeteket pedig egy profi folytatásos regényíró pontosságával szállítottam. Azt hiszem, nagyon szomorú elbeszélést írtam, mert akkoriban nagy hatással volt rám Thomas Hardy, akinek a történetei félreértésből katasztrófába, katasztrófából tragédiába torkollnak, s ez lenyűgözte az én fátumra érzékeny fantáziámat: „nincs mit tenni, kezdetből fogva eldöntetett”, én is így gondoltam.

Nem hiszem, hogy ebben az évben lényeges fejlődést mutattam bármiben is, de amióta iskolába jártam, először